

INHOUD

Deze les staat in het teken van spanningsopbouw. Er zijn verschillende manieren om met muziek de spanning van het beeld te versterken. De leerlingen proberen met muziek (en geluid) een filmfragment spannender te maken. Ze bekijken verschillende filmfragmenten en analyseren hoe muziek, door het gebruik van verschillende muzikale parameters, de spanningsopbouw in film beïnvloedt. Ook denken ze na over spanningsverloop in hun eigen stille film.

DOELSTELLINGEN

- Leerlingen kunnen muzikale parameters (tempo, dynamiek, ritme, toonhoogte, klankkleur) toepassen.
- Leerlingen kunnen herkennen hoe muziek spanning en emotie opbouwt en versterkt
- Leerlingen ervaren het effect van muziek op de (betekenis van) film.
- Leerlingen kunnen aantal functies van filmmuziek herkennen en benoemen
- Leerlingen ontwikkelen een open kijk- en luisterhouding

BENODIGDHEDEN

- Digibord
- Klankstaven en/of boomwhackers - min. 6 sets in totaal
- Spannend filmfragment
- Schema:
Hoe klinkt de muziek? - spanning (op het digibord)
- Afbeelding:
3 spanningstijdlijnen (op het digibord)
- Filmfragment:
Jaws
- Filmfragment:
Vertigo
- Filmfragment:
Mission: Impossible
- Stille film:
Maison Ensorcelée

WARMING UP

5 MIN.

De les start met een warming up waarbij de leerlingen ervaren hoe je spanning kunt opbouwen door gebruik te maken van timing en stilte.

Ga rechtop en actief staan, wrijf en klop het hele lichaam warm en nodig de leerlingen uit om mee te doen. Gebruik hierbij geen woorden, maar laat de bewegingen voor zich spreken. Dit verhoogt de spanning en de concentratie. Wrijf als laatste de handen warm en eindig met een klap in de handen. Moedig de leerlingen aan om precies gelijk met jou te mee klappen en maak hiervan een uitdaging door steeds een andere timing te gebruiken. Varieer in tempo en dynamiek en stel in ieder geval één klap zo lang mogelijk uit om de leerlingen te laten ervaren hoe dit de spanning verhoogt.

KERN

35 MIN.

OPDRACHT 1: MAAK DE MUZIEK BIJ EEN SPANNEND FRAGMENT

Bij deze opdracht gaan de leerlingen in groepjes zelf uitproberen hoe ze de spanning in van een filmfragment kunnen verhogen door gebruik te maken van muziek.

De leerlingen gaan kijken naar een spannend filmfragment.

Vertel vooraf dat de leerlingen muziek gaan bedenken om het fragment nog spannender te maken. Tijdens het kijken gaan zij vast nadenken over hoe ze dit zouden kunnen doen. Hoe zou de muziek dan moeten klinken?

Verdeel de klas nu in zes groepjes en geef elk groepje een nummer. Deze groepjes blijven in de komende lessen steeds hetzelfde. Het nummer is van belang voor de laatste drie lessen.

Elke groep krijgt een set klankstaven of boomwhackers, waarbij elke leerling één klankstaaf of boomwhacker bespeelt.

Geef de groepjes kort de tijd om te bespreken wat ze gaan doen om de muziek spannend te laten klinken. Ze hoeven niet uitgebreid te oefenen, het gaat erom dat ze een globaal idee hebben hoe ze dit effect kunnen bereiken.

Elk groepje speelt nu al improviserend een keer mee met de film, de rest van de klas luistert en denkt na over de onderstaande vragen. Na elke presentatie wordt de muziek aan de hand hiervan besproken.

Was het spannend? Lag dat aan het beeld of aan de muziek?

Zorgde de muziek voor meer spanning?

Wat maakte de muziek spannend?

Bespreek vervolgens de overeenkomsten tussen de verschillende muziekstukjes.

Gebruik ter ondersteuning een schema met de muzikale parameters. Laat dit schema zien op het bord en vul met behulp van de leerlingen in (in *Word o.i.d.*) hoe de verschillende parameters worden gebruikt om de muziek steeds spannender te laten klinken.

Sommige leerlingen zullen de verschillende parameters al kennen, andere zullen meer uitleg nodig hebben. Neem de tijd voor deze uitleg.

15 MIN.

Spannend filmfragment

Klankstaven en/of boomwhackers - min. 6 sets in totaal

Schema:
Hoe klinkt de muziek? - spanning
(op het digibord)

Spannend fragment	
TEMPO Snel of langzaam? Wisselingen in tempo?	
DYNAMIEK Hard of zacht? Verschil in hard en zacht? Plotseling verschil of een geleidelijk verschil?	
RITME Druk of rustig? Korte of lange tonen? Veel of weinig tonen?	
TOONHOOGTE/MELODIE Hoge of lage tonen? Hoe verloopt de melodie? Stijgend of dalend? Sprongen of kleine stapjes?	
INSTRUMENTEN Welke instrumenten? Veel of weinig instrumenten? Welk soort geluid?	
STILTE Wordt er gebruik gemaakt van stilte? Op welk moment?	

Laat het ingevulde schema op het bord staan voor de volgende opdracht.

OPDRACHT 2: HOE ZORGT DE MUZIEK ERVOOR DAT DE FILM NOG SPANNENDER WORDT?

Tijdens deze opdracht gaan de leerlingen kijken naar verschillende filmfragmenten. Hoe zorgt de muziek ervoor dat het fragment spannend is?

Laat op het bord de tijdlijnen zien waarop de spanningsopbouw van de drie filmfragmenten is weergegeven en leg uit hoe de leerlingen het verloop van de spanning hierin kunnen zien.

De tijdlijnen staan niet in dezelfde volgorde als die waarin de fragmenten getoond worden. Na het bekijken vertellen de leerlingen welk fragment bij welke tijdlijn hoort. Leg hierbij uit dat spanning ook in bijvoorbeeld een romantische scène kan voorkomen, zoals bijvoorbeeld bij het einde van *Vertigo* en dus niet hoeft samen te hangen met angst.

1. **Jaws** - tijdlijn 3
Context bij filmfragment: er is een haai in de zee die dichtbij zwemmer is.
2. **Vertigo** - tijdlijn 2
Context bij filmfragment: detective volgt een vrouw door de stad, wanneer opeens....

20 MIN.

Afbeelding:
 3 spanningstijdlijnen
 (op het digibord)

Filmfragment:
Jaws

3. **Mission: Impossible** - tijdlijn 1

Context bij filmfragment: in een beveiligde kluis moeten een aantal mensen een computerbestand kopiëren. Ze mogen geen enkel geluid maken en niks mag op de grond vallen, anders gaat een alarm af.

De leerlingen bekijken nogmaals de drie fragmenten en luisteren welke invloed de muziek heeft op de spanningsopbouw.

Bespreek aan de hand van de muzikale parameters wat er in de muziek gebeurt om de spanning te verhogen en vul het schema van opdracht 1 verder in. Neem ook de ruimte om stil te staan bij het effect van stilte in films.

Het ingevulde schema kan eventueel bewaard worden om later op terug te komen, maar dit hoeft niet.

Filmfragment:
Vertigo

Filmfragment:
Mission: Impossible

AFSLUITING

5 MIN.

Laat de leerlingen kijken naar de stille filmfragment uit *Maison Ensorcelée*. Tijdens het kijken geven ze met hun handen aan hoe hoog de spanning is: handen laag is weinig spanning, handen hoog is veel spanning.

Hoe zouden ze de momenten van spanning kunnen verhogen? Bespreek aan de hand van het schema met de muzikale parameters met de leerlingen wat je allemaal met de muziek kunt doen om het fragment nog spannender te maken.

Stille film:
Maison Ensorcelée

